Нр. [illegible].

Театральна Библіотека.

ИЦКО-СВАТЪ

КОМЕДІЯ ВЪ ОДНÔМЪ ДѢЙСТВІЮ

Написавъ
ИЗИДОРЪ ТРЕМБИЦКІЙ.

КОЛОМЫЯ, 1913.
Черенками и накладомъ М. БѢлоуса.

ИЦКО-СВАТЪ,

комедія въ одномъ дѣйствію.

Написавъ
Изидоръ Трембицкій.

КОЛОМЫЯ.
Зъ печатнѣ и накладомъ Михаила Бѣлоуса.
1913.

ЛИЦА (особы).

Ксеня, вдова
Галька, ея дочка
Якôвъ, братъ Ксенѣ
Федь, любовникъ Гальки
Атаназій Бакаляренько, дякъ и писарь сельскій
Иванъ Федоровичъ, воякъ
Ицко, арендарь сельскій.

Дѣеся въ гôрскôмъ селѣ.

Сцена 1.

(*Село — мѣстце передъ хатою — на передѣ велике дерево. При пôднесеню завѣсы входитъ Ицко оглядаеся на всѣ стороны*).

ИЦКО. И тутъ нема нѣкто — и тамъ нема нѣкто; — но то може буде кто ему въ хатѣ (*заглядае*). Таке герехтъ! е ему Ксене, а нема ему его файна Галькесъ Си гітъ! я его не потреба; я маю дѣло до Ксень, а не до Галькесъ. Мехъ губенъ ду гешіктъ ді гоесъ Федоррровичъ и Бакаляренько, що хочутъ оба женитись мітъ ді шейнесъ Галькесъ. Но ді Галькесъ — вона ему ще дитина, то я и не пôйду до него, ино ці ді мамесъ. Але за котра зъ нихъ маю говорити? ці фінъ Федоррровичъ, ці фінъ Бакаляренько.... Ну Бакаляренько мене ему просивъ насамперед, то я и насамперед на него буду говорити, а коле то не буде гітъ, то на Федоррровичъ. Ахъ якъ менѣ тоти гоесъ тяжко выговорити мушу. Они ему такъ довго називаесь, а я мае коротке языкъ и на коротке званье привыкъ, зо ві бай унсъ. У насъ люцке званя: Ицикъ, Мехель, Сруль Шмуль, Лейбъ, Гершь и таке ему. Але що ему робити, потреба мітъ ді гоесъ привыкати, и жити, бо съ ними е добрый гешефтъ. Одинъ дасть менѣ корова — си гітъ! другій дасть менѣ быкъ — си гітъ! третый дасть менѣ бараболь — аухъ гітъ: а иншій дасть менѣ яецъ — аухъ гітъ! я ему все даю нуръ бронфенъ ундъ шнапсъ, що такъ смердитъ якъ тоти простû гоесь. Але тра уже ити ці ді мамесъ, може ôтъ неи що дасться заробити, коли никто ему нема въ хата (*ôтходитъ до хаты*).

Сцена II.

(Федоровичъ входитъ съ стрѣльбою и шукае на всѣ стороны утѣкаючои птыцѣ: потôмъ входитъ Галька).

ФЕДОРОВИЧЪ. А нехай тебе тотî птицѣ маютъ розумъ якъ якій жидъ, котрый стрѣльбы боится. Зо-варъ-ихъ льебе! Утікла каналія и гдесь сховалася... (*оглядаеся*). Але где то я? Таки, якъ бачу коло хаты Гальки, моеи красной Гальки!. Ахъ, колибъ то она була моею жѣнкою! Не знати, чи той шельма Ицко говорилъ о тôмъ съ Ксенею? Тота стара палуба и говорити собѣ не дасть про жениханье своеи дочки; конче хотѣлабы, щобы я съ нею женився а я не хочу старои бабы. Она така страшна якъ яка сова, — правда вѣдьма! и не вмитися ей до моеи покôйнои Марусѣ! Але и Ицко то шельма! може то его дѣло? Ага иде сюда Галька, треба сховатися, щобы не перепудилася. (*ховаеся въ глубину*: *входитъ Галька засумована*). А яка она засумована, цѣлкомъ такъ якъ моя небôжочка Маруся. Коли я ишовъ на вôйну, она дуже заскомлѣла, бо мене любила; а коли я повернувъ, то ей вже не було — умерла зъ великои туги.

ГАЛЬКА. Чи въ садочку, чи въ хатѣ, все менѣ передъ очима мôй Федь. Кажутъ люди, що его гдесь далеко пôгнали на вôйну. Мôй Боже! абожь я николи его не побачу?.... Кôлько то часу перейшло, а никто и однои вѣстки не принѣсъ про него.

ФЕДОРОВИЧЪ. (*про себе*). Ага, се Федь ей такъ залѣзъ въ сердце. Але послухаймо дальше, що она бѣльше на языцѣ мае.

ГАЛЬКА. А може Федь вже и не жіе, — може чорназемля вже давно его тѣло прикрыла? А може тамъ въ чужинѣ знайшовъ собѣ другу любку и на свою Галю призабувъ?....

ФЕДОРОВИЧЪ. *(про себе)*. Зо варъ`ихъ-льебе! Она мае серце, такъ якъ я! Сумуе, якъ сумовала моя Маруся за мною.

ГАЛЬКА. Нѣ! коли пращався со мною, взявъ ôтъ мене мою обручку, притиснувъ до грудей и сказавъ: „Бувай здорова моя Галю! Я иду въ чужину, но тая обручка буде менѣ порукою, що ты вѣрною менѣ будешь. Она вздержитъ мене такожъ ôтъ всякого зла“. — Дай Боже, щобы оно таки такъ сталося!

Сцена III.

Галька Федоровичъ и Атаназій.

АТАНАЗІЙ. *(про себе)*. Ге! ге! ге!... присягай Богу! моя Галька то файна дѣвка! така проста якъ лѣлія ôтъ гауптканальога. То лишь бѣда, що все сумуе якъ той дисципулюсъ, коли его заинскрибуютъ до шварцебуха. Але колибъ то менѣ съ нею оженитися, то я еѣ вымуйштрую.

ГАЛЬКА. *(про себе)*. А мати вмѣсто мене потѣшити, еще сваритъ на мене.

АТАНАЗІЙ *(про себе)*. Маты вже бы и согласилася, але Галька ше брыкае. Ану попрубую ще разъ. Але треба впередъ на апетитъ взяти. *(Выймае фляшочку и пье горѣвку)*.

ФЕДОРОВИЧЪ. *(про себе)* Файно я собѣ лыкну, то и лекша буде справа съ Галькою *(Выймае фляшочку и пье)*.

АТАНАЗІЙ. *(про себе)*. Добра *(пье)*.

ФЕДОРОВИЧЪ. *(про себе)*. Крѣпка *(пье)*.

ГАЛЬКА. Думаю и думаю и ніякъ не могу толку знайти, що оно то такого есть, для чого такъ довго его нема.

АТАНАЗІЙ (*про себе*). Отваги менѣ не стае, щобы здобутися на слово. Покôйный мôй батько Памфилій — дай ему Боже царство небесне! — звыкъ бувъ до мене говорити: „Мôй малый буцифале (такъ мене все называвъ) ты — каже не — будешь мати щастя до дѣвчатъ, бо ты родився пôдъ Бараномъ.“ Нехай я покажу, що не правду старый говоривъ.

ФЕДОРОВИЧЪ. (*про себе*). Теперъ уже досыть. Але можебы лучше було выявити уже Гальцѣ свою любовь. Хоть се на отвертôмъ мѣстци не файно, але користно (*пôдходячи*). Покôйна моя мамуня Варвара — дай ей Боже царство небесне — говорила до мене: „Мое ты серденько! памятай, що зъ дѣвчатами треба бути осторожнымъ. Треба отже еѣ слухати и бути осторожнымъ.“

АТАНАЗІЙ. Е! що тамъ „Барана“ боятысь, коли ходитъ о жѣнку. (*пôдступае до Гальки, не дачивши Федоровича. Федоровичъ такожь пôдступае и оба упадаютъ на колѣна передъ нею*).

ФЕДОРОВИЧЪ и АТАНАЗІЙ. (*разомъ*). Галько, я тебе люблю.

ГАЛЬКА. Фе горѣлку! (*утѣкае*).

АТАНАЗІЙ. Добре говоривъ менѣ батько Памфилій!

ФЕДОРОВИЧЪ. Добре менѣ говорила мати Варвара.

(Атаназій побачивши передъ собою Федоровича, а Федоровичъ Атаназія оба видивилися на себе).

АТАНАЗІЙ. А ты що тутъ робишь? Прусаку!

ФЕДОРОВИЧЪ. Те саме, що ты, дяче (*оба встаютъ*).

АТАНАЗІЙ. Я нichо.

ФЕДОРОВИЧЪ. И я ничо — або що?

АТАНАЗІЙ. Ничо.

ФЕДОРОВИЧЪ. Но — то пасіръ. Але менѣ здаеся, що ты залицявся до моеи Гальки?

АТАНАЗІЙ. Або що? она твоя дитина?

ФЕДОРОВИЧЪ. Але я ей опѣкунъ, то годится мене просити.

АТАНАЗІЙ. Чи такъ? то перепрашаю (*поважно*). Такъ батьку знайте, що я Гальку люблю и женитися съ нею хочу.

ФЕДОРОВИЧЪ. Не годится менѣ въ такôмъ случаю жартовати, такъ скажу тобѣ, що съ того ничо не буде.

АТАНАЗІЙ. А то для чого?

ФЕДОРОВИЧЪ. Для того, що ты старый для неи

АТАНАЗІЙ. Ничого не шкодитъ, але крѣпкій на силахъ и серцю. Маю становиско, есмь дякомъ, писаремъ, а давнѣйше бувъ я тутейшимъ професоромъ.

ФЕДОРОВИЧЪ. А знаемо якимъ ты бувъ професоромъ.

АТАНАЗІЙ. Та вже лучшимъ ôтъ тыхъ новыхъ, що теперь учать. Чекай! покажу що и я маю якусь силу! Нагнали мене т. е. хотѣвъ сказати подяковавъ я за професорство, бо мало платили, але и теперѣшній професоръ не довго тутъ побуде. Нехай прійде до призенты, то я ему штуку покажу.

ФЕДОРОВИЧЪ. Вже правду сказавши, що тобѣ такой въ задъ ити передъ нимъ съ цѣлою твоею мудростію.

АТАНАЗІЙ. Отъ менѣ инспекторъ! А кто научивъ цѣле село читати, писати и раховати якъ не я?

ФЕДОРОВИЧЪ. За те самъ не навчився ты

раховати въ своихъ дѣлахъ. Треба на все буты выраховanымъ якъ жидъ.

АТАНАЗІЙ. То може они тебе вже научили. Але не тобѣ мене учити!

ФЕДОРОВИЧЪ. Зо-варъ-ихъ льебе: бо я тебе такой научу.

АТАНАЗІЙ. А се якъ?

ФЕДОРОВИЧЪ. Такъ, що твои забѣги коло Галѣ на ничь не придадутся.

АТАНАЗІЙ. А се чому?

ФЕДОРОВИЧЪ. Бо я хочу съ нею оженитися и маю ôтъ матери приобѣцяне слово.

АТАНАЗІЙ. Ты? Предцѣ та стара палуба обѣцяла за мене ôтдати дочку, наколи лишь Галя согласится.

ФЕДОРОВИЧЪ. Що не согласится, на те маешь ôтъ мене вояцке слово.

АТАНАЗІЙ. По що менѣ твого слова, коли я маю слово ôтъ матери.

ФЕДОРОВИЧЪ. Мати тутъ не рѣшае, а донька и побачимо за кимъ она буде.

АТАНАЗІЙ. Съ певностію за мною.

ФЕДОРОВИЧЪ. Но сомнѣнно за мною и прошу дуже не мѣшатися въ мои справы.

АТАНАЗІЙ. А я такожь прошу не псовати менѣ начатого дѣла.

ФЕДОРОВИЧЪ. Якъ бачу, то безъ сварки тутъ не обôйдеся. Я роблю дѣло по вояцки и убю тебе якъ котюгу!

АТАНАЗІЙ. Можна.

ФЕДОРОВИЧЪ Що? ты еще насмѣваешся зъ мене дурный дяче? Та я тебе...

АТАНАЗІЙ. Не знати кто зъ насъ мудрѣйшій а кто дурнѣйшій.

Сцена IV.

Федоровичъ, Атаназій и Ицко.

ИЦКО. И вы мудрый, панъ воякъ и вы мудрый, панъ реентъ, но есть ктось ôтъ васъ мудрѣйшій.

ОБА. Кто такій?

ИЦКО. Я — съ пржепрошѣньемъ — я, Ицко, котрого вы выбрали на сватъ до Галькесъ.

ФЕДОРОВИЧЪ. (*тягне его на сторону*). А що — якъ ся тамъ тобѣ повело?

ИЦКО. Гітъ!

АТАНАЗІЙ (*тягне его вз сторону*). А що — говоривъ замною? (*Ицко потакуе головою*). Якже дѣло?

ИЦКО Файсъ (*по тихо до Атаназія*). А що за те дасьте?

АТАНАЗІЙ. Якъ ся оженю, то дамъ тобѣ зъ вѣна жѣночого одного барана:

ИЦКО. Обѣцянка ще не дачка. (*до Федь вз стор*). А вы що дасьте менѣ за трудъ?

ФЕДОРОВИЧЪ. Якъ Галька буде моею жѣнкою; то дôстану за нею вѣно, зъ котрого дамъ тобѣ пару гусятъ.

ИЦКО. На діръ а гешефтъ! Одинъ дамъ и другій дамъ, а я за нимъ роблю! (*до Фед.*) Зъ того ніцъ не буде.

ФЕДОРОВИЧЪ. А то для чого!

ИЦКО. Кохаймося якъ братъ, а рахуймося якъ жидъ. (*до Атан.*) Зъ того ніцъ не буде.

АТАНАЗІЙ. А то для чого?

ИЦКО. Кохаймося якъ братъ, а рахуймося якъ жидъ. Але то ніцъ, ходѣтъ панъ реентъ до мене на корцьма, тамъ ся полагодимо (*до Фед.*) Хочете, щобы було гіть, то ходѣтъ до мене до корцьма. то ся порахуемо.

ФЕДОРОВИЧЪ. Но — но якось то буде — я прійду.

ИЦКО. А вы панъ реенцюфъ!?

АТАНАЗІЙ. Я тамъ у тебе буду. (*про себе*). Треба ôторватися, щобы зайты самому до Галѣ.

ФЕДОРОВИЧЪ Якъ бы то ôтъ нихъ ôттягнутися? Перескаджаютъ менѣ якъ найскорше до Галѣ полетѣти. (*голосно*). Но радьте собѣ, я пôйду дальше на польованье (*ôтходитъ*).

АТАНАЗІЙ. А я иду до дому трохи переспатися (*ôтходитъ въ противну сторону*).

ИЦКО. (*самъ*). Гітъ гешефтъ мітъ ді гоесъ. Одинъ баранъ, другій гиска, а Ксеня дала одна кацки, дусъ а гешефтъ! Може ще щось больше уторгую (*ôтходитъ спѣваючи*).

Сцена V.

Ксеня и Галька.

КСЕНЯ. А я тобѣ говорю дѣвчино, що будешь каятися. Федь вже певно не жіе, а тутъ трафляются тобѣ добрі женихи.

ГАЛЬКА. Ага добрі! файнѣ менѣ женихи! такъ старі, та ще щобы хоть тверезі, а то запиваются якъ тоти...

КСЕНЯ. Звычайно мущины — они безъ горѣлки ничого не значитъ. Але за те якъ упьеся, то жѣнка

все зъ нимъ робитъ, що хоче. Впрочемъ панъ Атаназій чоловѣкъ мудрый — а Федоровичъ то богатый. Выбирай одного зъ нихъ.

ГАЛЬКА. За никого не пôйду, хиба за одного Федя.

КСЕНЯ. Пуста пѣсня моя дѣвко! я того и слухати не хочу! Або чуй чи не бачишь ты, якъ всѣ дѣвчата въ селѣ зъ тебе высмѣваются, що ты такъ за покойнымъ пропадаешь!

ГАЛЬКА. Они смѣются для того, що о мене стараются старî женихи.

КСЕНЯ. А молодî утѣкаютъ.

ГАЛЬКА. Е, що мене хлопцѣ та дѣвчата обходятъ

КСЕНЯ. Отъ що! красно ты говоришь! А знаешь що оно буде, коли кого на зубы возьмутъ!.. Та що зъ того и доброго, колибы Федь съ тобою оженився?.. Ôнъ не мае ничо, ты мало маешь, такъ и бѣда для васъ. А то коли пôйдешь за Атаназія, то ôнъ тебе убере красно и якъ попадя мешь ходити.

Сцена VI.

Тіи и Атаназій.

АТАНАЗІЙ. Не лишь якъ попадя, але якъ яка цвяхована панѣ зъ мѣста.

ГАЛЬКА. Я проста дѣвчина, та и хочу жити въ тôмъ станѣ, въ якôмъ я родилася, а вы шукайте собѣ яку панночку въ мѣстѣ.

АТАНАЗІЙ. Такъ ты ôткидаешь мене, бо тобѣ сподобався лучше той воякъ Федоровичъ?

ГАЛЬКА. Обохъ васъ рôвно люблю, такъ люблю, що за жадного зъ васъ замужь не пôйду.

АТАНАЗІЙ. А то чому?

ГАЛЬКА. Бо вы оба пяницѣ.

АТАНАЗІЙ. Не вадитъ! се до жениханя ничо не мае.

КСЕНЯ. Та я ей и сама то говорю, але коли бачите дурна ялôвка, такъ за якимсь тамъ Федькомъ пропадае.

АТАНАЗІЙ. Федькомъ? ага, за тымъ, що то пôйшовъ на вôйну и тамъ его убили?

ГАЛЬКА. А вы зъ-ôтки знаете, що его убили?

АТАНАЗІЙ. Я знаю все — и знаю такожь, що ты мене любишь, лишь встыдаешься то сказати передъ мною.

ГАЛЬКА. Овва! мала бы я чого встыдатися. Отъ встыдайтеся вы, що вамъ на женихане ся зôбрало, коли вже маете одну жѣнку.

АТАНАЗІЙ. Где? котру? яку?...

ГАЛЬКА. А горѣвку.

АТАНАЗІЙ Ге! ге! ге!... бодай ты здорова жартовала, та инакше гадала.

ГАЛЬКА. А скажѣтъ менѣ, чи вы дуже любите горѣлку?

АТАНАЗІЙ. О! горѣлка, то моя потѣшниця! она моя неôтступна содружниця!

ГАЛЬКА. Га, коли такъ, то я за васъ не могу пôйти! Я хочу мати за мужа чоловѣка тверезого котрый бы мене любивъ и шанувавъ и николи горѣлки не пивъ. На-колибы вы були такимъ, я пôйшлабы за васъ.

АТАНАЗІЙ. Ты сказала слово, и оно исполнится.

ГАЛЬКА. (*про себе*). Охъ менѣ лихо, що я учинила.

КСЕНЯ. Теперь тобѣ уже не ôтговоритись.

Далась слово, то держишь его; а вы пане реентъ спѣшѣтъ до панъ-отця и присягайте, а ôттакъ сюда по дѣвку приходѣтъ.

АТАНАЗІЙ. Иду, спѣшу, а за пôвъ години буду вже тутъ (*ôтходитъ*).

КСЕНЯ. Теперь я спокôйна — все станеся якъ найлучше. Пôйду до вуйка Якова, та пораджуся съ нимъ где що объ весѣлю, а ты иди до хаты, та жди мене (*ôтходитъ*).

ГАЛЬКА. Овва! сказала — та що, хибажь мене присилуютъ, коли не хочу! (*хоче ôтходити, Федоровичъ заступае ей дорогу.*)

Сцена VII.

Федоровичъ и Галька.

ФЕДОРОВИЧЪ. Гальтъ! анѣ зъ мѣстця! Зо варъ іхъ льебе!

ГАЛЬКА Пустѣтъ мене!

ФЕДОРОВИЧЪ. Не пущу, ажь менѣ дашь отвѣтъ на то, що тобѣ скажу.

ГАЛЬКА. Та що таке?

ФЕДОРОВИЧЪ. Не знаю, якъ оно тобѣ до серця припаде, але на мое серце то булобы гараздъ. Ты знаешь, що я военный чоловѣкъ и заслуженый. Маю ордеръ могу дôстати добре становиско а даже могу бути гамсдинеромъ при канцеляріи, лишь одного менѣ до того не достае.

ГАЛЬКА. А то чого!

ФЕДОРОВИЧЪ. Жѣнки! жѣнки, для котрои бы я мôгъ жити и бути человѣкомъ. Отъ Галько, ты знаешь, що я тамъ до тебе маю потягъ, — бо тобѣ уже певно говорили о тôмъ — такъ будь моею жѣнкою.

ГАЛЬКА. Не могу.

ФЕДОРОВИЧЪ. А то зъ тебе жидъ невѣрвый, такъ скоро ôтрѣзуе, бачь торгуешся. Але скажи будь ласкава, для чого не можешь!

ГАЛЬКА. Бо вы любите пити горѣвку, а я хочу мати чоловѣка тверезого.

ФЕДОРОВИЧЪ. Але будешь мати зъ мене найтверезѣйшого мужа! Сейчасъ иду до панъ отця и присягаю на тверезôсть.

ГАЛЬКА. Чи такъ?.... но то знайте, коли тое зробите то я за васъ пôйду.

ФЕДОРОВИЧЪ. Я зроблю все по вояцки. Айнсъ цвай, драй, тай буде по вôйнѣ, лишь съ тою рôжницею, що ты не такъ страшный ворогъ зо варъ-іхъ льебе.

ГАЛЬКА. Спѣшѣтъ же скоро, бо може буде за пôзно.

ФЕДОРОВИЧЪ. За пôвъ години буду уже тверезый чоловѣкъ.

ГАЛЬКА. А приходѣтъ сюда разомъ зъ паномъ Атаназіемъ, щобы бачивъ, що я за васъ иду за мужь бо ôнъ щось гадавъ, але я волѣю васъ бо вы чоловѣкъ великій, войсковый и заслуженый.

ФЕДОРОВИЧЪ. А такъ! такъ! зо-варъ-іхъ-льебе. Иду, бѣжу и скоро до тебе прилечу. (*ôтходитъ*).

ГАЛЬКА. Здаеся, що я добре зробила, — за обохъ, не пôйду, хоть оба маютъ слово. Троха мама погнѣваются, посварятъ, тай и подобрѣютъ. Впрочемъ най дѣеся воля Божа! (*ôтходитъ до хаты; входятъ Ксеня и Якôвъ*).

Сцена VIII.

Ксеня и Якôвъ.

ЯКОВЪ. Та яка тамъ журба! Ты мати, такъ ты рѣшаешь, а дѣвка мусить пôддатися. Тажь она уже не дуже и молоденька и не мае чого ждати, а соромъ бувбы, еслибы, посивѣла, то погана справа!

КСЕНЯ. Ой малабы я потѣхи, еслибы моя дитина дѣвкою посивѣла! А що бѣда, то той Федь, котрого постигли въ вояки.

ЯКОВЪ. Та где ôнъ? чому не дае вѣсти о собѣ? Я бы не бувъ противный еслибы ôнъ оженився съ твоею дочкою, бо то молоде за молодимъ, и добра пара, а старый и молода, то не сходится. Але коли треба, то що робити?!...

КСЕНЯ. Та и я такъ думаю. Хоть Атаназій страрый, але богатый и розумный, а що любить Гальку, за тое ручаю.

ЯКОВЪ. Чогожь больше потреба?

КСЕНЯ. Отъ пôйди но брате до хаты, та розтолкуй дѣвцѣ, щобы коли сваты прійдуть не збрыкалася.

ЯКОВЪ. Нехай, я пôйду и скажу ей на розумъ Галька моторна и послушна дитина, такъ думаю она пôддасться. Се лишь бѣда, що она хороша, та шкодабы було ей за старого; но щожь, коли, якъ кажешь сестричко, всѣ хлопцѣ ей ôтступили, а лишь старî зôсталися. Ой кобы я не бувъ ей вуйко, самъ бымъ ся скусивъ на жениханье, але щожь, коли у мене есть жѣнка и дѣточки.

КСЕНЯ. Пôйди будь ласкавъ, въ хату, та дась радѣ толку.

ЯКОВЪ. Нехай, будемъ разомъ говорити (*ôтходитъ*).

Сцена IX.

(*Федь, одѣтый по жолнѣрски входитъ, оглядаючися*).

На конецъ знаходжуся знову межи своими. Могу подивитися на мои рôдни горы, на мою батькôвску стрѣху, и повеселитися съ своими. О! якъ охочо я до васъ вертавъ!.. (*оглядаеся*). Для чогожь нема никого, щобы выбѣгъ на мою встрѣчу?.... Они думають може, що я вже не жію, що Федь забувъ про своихъ?... Та про когожь мавъ бы я думати? Родичей вже не маю, давно вже спочили въ могилѣ, а сродники и приятелѣ моей молодости забули може о сиротинѣ! Туга за щастьемъ и не устанный зной змѣнили мене, и никто и не подумае що я той самъ Федь. Сердце мое радовалося, почуши шумъ нашого Черемоша и въ золотихъ лучахъ купаючуюся Чорну Гору. Но якась сумна гадка овладѣла моимъ сердцемъ, коли побачивъ село, где обытае моя Галька. Отъ еи хатына! но якась не вѣдома сила вздержуе мене въ ню вступити. Не знаю чому се такъ? Та и не маю никого поспытатися про мою Гальку!.... О Галю! чи побачу я тебе?... Чи пригорну еще тебе? О! если ты до другого належишь, або если вже не жіешь, такъ и менѣ нема що бôльше тутъ робиаи? (*входитъ Якôвъ*).

Сцена X.

Федь и Якôвъ.

ЯКОВЪ. (*придивляеся*). Ба! ба! ба! (*протирае очи*) чи менѣ снится, чи то на явѣ?

ФЕДЬ. Дядьку! знаходжу хоть васъ!

ЯКОВЪ. Чи се ты Федь, чи твой духъ?

ФЕДЬ. Я цѣлѣсенькій дятьку, съ тѣломъ и съ душею. Здоровъ були дядьку (*обнимаются*). А скажѣтъ менѣ, зъ ôтки то вы теперь надôйшли?

ЯКОВЪ. Я — ôтъ Галѣ — або що?

ФЕДЬ. Такь Галя здорова! ще не ôтдана?

ЯКОВЪ. Та Чогожь такъ скоро ôтдавалабыся, коли она на тебе ждала!

ФЕДЬ. Она ждала на мене?! Теперь я жію и могу назватися щастливымъ! Дядьку ходѣтъ со мною до ней, най съ нею привитаюся.

ЯКОВЪ. Пожды! Ходи перше привитатися до мене, а оттакъ пôйдешь до неи. Ты еще въ жолнѣрскомъ платю, такъ перебершся. А скажи менѣ, для чого ты такъ довго зôставъ въ вôйску? Всѣ жолнѣри тутейшî уже давно до дому повернули.

ФЕДЬ. Подивѣтся на мое лице. Сей шрамъ есть доказомъ, що я лежавъ хорый и лѣчився въ шпиталю.

ЯКОВЪ. Бѣдный! А ту уже зробили зъ тебе умерлого. (*про себе*). Що теперь буде? Галя дала уже слово Атаназію. — Якъ то все скôнчится.

ФЕДЬ. Правда я трохи спознився, но за то буде бôльша радôсть для Галѣ, коли мене цѣлого и здорового побачитъ. Але по що тутъ ждемо? Ходѣтъ, най пріодягнуся.

ЯКОВЪ. Ходи до мене, мôй дôмъ есть твоимъ; ты не маешь батька, такъ я твôй батько.

ФЕДЬ. Дядьку! буду вамъ за тую опѣку во вѣки вдячный (*ôтходятъ*).

(*премѣна декораціи; Свѣтлиця въ хатѣ Ксенѣ.*

Сцена XI.

Ксеня и Галька, пôзднôйше Ицко и Федоровичъ.

КСЕНЯ. Ты чула, що говоривъ вуйко. Будьже розумна и не брыкай, коли вуйко прійде съ паномъ Атаназіемъ въ сваты.

ГАЛЬКА. Що вы зробите, того я не ôткажусь, если инакше бути не може.

ФЕДОРОВИЧЪ. (*за сценою*). Но иди-же напередъ, ты жидôвскій тумане!

ИЦКО. (*за сценою*). Ну-ну ніте рапитсъ! я вже иду.

КСЕНЯ. А се кто такій? здается, що Федоровичъ и Ицко? Що за дѣло они до насъ маютъ?

(*Ицко и Федоровичъ входятъ. Федор. хорошо одѣтый*).

ИЦКО. Якъ ся маете панѣ Ксень? якъ ваше Галькесъ, чи здорове?

ФЕДОРОВИЧЪ. (*штуркае его*). Говори такъ якъ я тебе учивъ!

ИЦКО. (*тихо*). Заразъ (*голосно*). Панѣ Ксень! Вы менѣ говорили, що... що вы маете дочка, котра называется ему Галькесъ, и що та Галькесъ ему уже мужъ потреба.

ФЕДОРОВИЧЪ. (*по тихо*). Не такъ пру саче говори якъ я тебе учивъ!

ИЦКО. (*тихо*). Що тамъ говори! Я буду говоривъ, якъ знавъ, щобы було лишь ґітъ. А якъ ему буде съ тыми пара гусятъ?

ФЕДОРОВИЧЪ (*тихо*). Дай менѣ перше жѣнку а гусята будутъ.

КСЕНЯ. Що се таке пане Ицку? чи не въ сваты вы прійшли?

ИЦКО. Що тутъ богато говорити! робѣмъ скоро ґешефтъ. Я прійшовъ въ сватъ до нашого Галькесъ.

КСЕНЯ. А где-жь женихъ?

ИЦКО. Отъ ему женихъ, панъ Федоровичъ, воякъ съ ордеромъ. (*Федоровичъ кланяеся; Ицко по тихо*

до Ксенѣ). Я вамъ раджу его взяти за зять, то добрый воякъ, а Галькесъ дала ему слово.

КСЕНЯ. Що се таке Галько? чи ты собѣ кепкуєшь зъ насъ и зъ людей?

ГАЛЬКА. Я на все охотно соглашусь на що вы и вуйко звелите. Слова я ще никому не дала, но сказала лишь пану Федоровичу, що жадаю мати за мужа человѣка тверезого.

ФЕДОРОВИЧЪ. Я отже прійшовъ тутъ передъ тобою присягнути, що николи горѣлки пити не буду.

ИЦКО. (*до Федоровича*). Вусъ сугстъ ді?

ФЕДОРОВИЧЪ. Теперъ мовчи, коли я говорю.

ИЦКО. (*про себе*). На діръ а гешефтъ! красна менѣ історія! ôнъ не хоче вже пити моей горѣфка.

(*Стукъ въ дверѣ*).

КСЕНЯ. А кто тамъ?

ЯКОВЪ. (*за дверми*). Добрî люди. Коли ласка, то отворѣтъ, а нѣ, то пôйдемо гетъ!

КСЕНЯ. (*отвирае*). Прошу гостей до хаты! (*входитъ Яковъ и Атаназій хорошо одѣтый*).

Сцена XII.

Попередніи, Яковъ и Атаназій.

ИЦКО. (*про себе*). Ву сі дусъ?

ФЕДОРОВИЧЪ. (*про себе*). Диви, и сей сюда лѣзе (*до Ицка*). Но кончай дѣло, бо буде за пôзно.

КСЕНЯ. Щожь вы намъ скажете добрî люде?

ЯКОВЪ. Отъ! се дѣло таке: Народився намъ князь та шукае за своею княгинею. Мы отже шукали по всѣхъ и всюды, и ажь у васъ найшли.

ГАЛЬКА. (*по тихо до Якова*). Що се вы робите вуйку?

ЯКОВЪ. (*шепче ей щось до уха, потôмъ говорить голосно*). А ты дѣвко звивай, и покажи щось придбала.

ГАЛЬКА. (*весело*). Заразъ вуйку, все буде. (*Иде по ручники, приноситъ и завязуе Якова и Ицка*).

КСЕНЯ А хустка для князя? (*Галька приноситъ*)

ЯКОВЪ. А се що за люди?

КСЕНЯ. Се также князѣ, они перше отъ васъ прійшли по княгиню.

ЯКОВЪ. Отъ се менѣ подобаеся! Ажь два князѣ, та оба гарнî, буде мати Галька въ чомъ выберати.

ГАЛЬКА. Я вже выбрала.

КСЕНЯ. Такъ подавай хустку.

(*Федоровичъ и Атаназій выступаютъ и наставляютъ руки, ôтпихаючи одинъ другого*).

ФЕДОРОВИЧЪ. Я тутъ первій!

АТАНАЗІЙ. Я старшій князь!

ЯКОВЪ. Почекайте, панове князѣ! якъ бачу, вы сами не скончите, а колотнѣ намъ не треба.

ФЕДОРОВИЧЪ. (*до Гальки по тихо*). Выберай мене, бо Атаназій тебе не любитъ; ôнъ хотѣвъ лишь съ твоими баранами женитися.

АТАНАЗІЙ. (*до Гальки по тихо*). Вяжи менѣ хустку, бо Федоровичъ тебе не любитъ, а любитъ лишь твои гусята.

ГАЛЬКА. Я знаю, що вы оба люди честнî!

ФЕДОРОВИЧЪ. Якъ лядштокъ ôтъ гвера.

АТАНАЗІЙ. Якъ протоколъ незаписаный.

ГАЛЬКА. На обохъ; бачите, трудно менѣ выбрати такъ на слѣпо. Вы знаете яке мое бажанье, и якого я хочу мужа мати.

ФЕДОРОВИЧЪ и АТАНАЗІЙ (*разомъ*). Знаемъ!

ГАЛЬКА. Хочу мати за мужа человѣка тверезого, а не пяницю.

ФЕДОРОВИЧЪ и АТАНАЗІЙ. (*упадаютъ на, колѣна*). Присягаю, що ôтъ нынѣ не буду пити горѣлки

ЯКОВЪ. Пождѣтъ, зробимо се инакше. Сестро! давай крестъ и запали двѣ свѣчки! (*Ксеня робитъ*).

ИЦКО. (*про себе*). На діръ а шварцъ юръ? Вона менѣ и другого ôтбере, а мои горѣфки скисне.

ЯКОВЪ Одинъ зъ васъ може бути женихомъ, наколи тутъ передъ крестомъ присягнете пôсля церемоніи.

ИЦКО. На що оба! Нехай лишь тотъ присягне що буде женитися на Галькесъ добре.

ФЕДОРОВИЧЪ. Я присягаю! (*пôдноситъ руку до присяги*).

АТАНАЗІЙ. И я присягаю! (*пôдноситъ руку до присяги*).

ЯКОВЪ. Заразъ, заразъ. Галько бѣгай до сусѣдôвъ, щобы потрудились сюда прійти и були свѣдками сего сватаня.

ГАЛЬКА. Добре вуйко. (*Отбѣгае съ хусткою*).

ЯКОВЪ. Поки они надôйдутъ, вы присягайте, а ôттакъ слѣдуе выбôръ князя-жениха. Говорѣтъ за мною.

ФЕДОРОВИЧЪ и АТАНАЗІЙ. (*говорятъ за Яковомъ*): Я Иванъ (Атаназій) присягаю Всемогущому Богу во Тройци единому, що изрекаюся ôтъ нынѣ уживаня всякихъ горячихъ и острыхъ напиткôвъ, и обѣцяю все бути тверезымъ, Такъ ми допоможи Господи Боже и всѣ святіи“.

ЯКОВЪ. Дѣло окôнчене.

ИЦКО. (*про себе*). По що мене тутъ? Я стративъ двохъ добрихъ кундсманôвъ. Почекаю ще на баранъ або гусятъ.

ЯКОВЪ. Теперъ наступае выбôръ князя-жениха (*иде до дверей и кличе*): Галю! ходиже скоро и выбирай!

Сцена XIII.

Всѣ.

ГАЛЬКА. (*приводитъ Федька, котрый мае хустку*) Я вже выбрала. Отсе мôй женихъ!

ВСѢ. Федь?!

ИЦКО. На діръ а гешефтъ! вже по моихъ баранъ и гусятъ!

ФЕДЬ. Мати благослови!

КСЕНЯ. Та якже се такъ..

ЯКОВЪ. Благослови дѣточки и нехай жіютъ здоровî! Федь не есть сирота, бо пріймаю его за свого и даю ему кавалокъ грунту на газдôвство.

КСЕНЯ. Коли ты брате такъ желаешь, нехай такъ буде (*благословитъ*).

ФЕДОРОВИЧЪ и АТАНАЗІЙ. (*разомъ*). А я тутъ по що? на що я присягавъ?..

ЯКОВЪ. Вы присягали, щобы бути честними людьми, а не пяницями. Жениханя нехайся вамъ не захочуе, бо маете уже жѣнку, се есть: ваше житье христіяньске, тверезе и похвальне. А коли хочете, щобы я вамъ сказавъ правду, то и скажу: Вы не любили Гальку, лишь еи майно и съ нимъ вы думали оженитись щобы було за що пити и роспустовати, и весь добытокъ до Ицка-свата заносити.

ИЦКО. Гешедігтъ зойлстъ ді верденъ!

ЯКОВЪ. И знайте и тое, що где два бются, тамъ третый користае.

ИЦКО. Нѣ, не такъ! третій не мѣшаесь. (*про себѣ*). Вусъ зугстъ іръ ауфъ дусъ? и баранъ не дôставъ и гуски не зъѣвъ, ще стративъ тыхъ двохъ гоесъ, що найбôльше менѣ давали торговати! (*голосно*). Якъ я бачу, я тутъ вже не потребный. Бувайте здоровî, а присылайте до мене по горѣфки на весѣлье. (*ôтходитъ*).

ЯКОВЪ. Напивбысься самъ горячои смолы.

ФЕДОРОВИЧЪ. (*про себе*). Ажь теперь я пôзнаю, що Памфилій правду говоривъ, но баранъ не мае щастя до дѣвчатъ (*голосно*) Пожди, Ицку! маемъ съ собою рахунокъ за твою пораду до жениханя! Зо варъ-іхъ-льебе покажу я тобѣ, що то значитъ зъ вояками шпасовати! (*хоче ити*).

АТАНАЗІЙ. (*про себе*), Добре менѣ говорила мати Варвара, а я еи не слухавъ и не бувъ осторожнымъ съ дѣвчатами. (*Голосно*). Пожди товаришу оба пôйдемъ до того шахрая та сложимось ему на подяку, щобы на другій разъ двохъ зъ одною не женихавъ.

ЯКОВЪ. Та щобы не брався не до свого дѣла и насъ не обшахровувавъ, бо мы бѣднî люди.

ГАЛЬКА. За тое накарайте, но не забудьте ему и подяковати, що васъ привѣвъ на добру дорогу и зробивъ зъ васъ тверезыхъ людей.

ФЕДОРОВИЧЪ. (*дивится на ню зъ укоса*). Та хиба се уже тобѣ подякуватибы треба, зо-варъ-іхъ-льебе.

АТАНАЗІЙ. (*про себе*). И горѣлки вже менѣ не бачити и жѣнки не мати! Чому я не слухавъ матери Варвари?

ФЕДЬ. А прошу васъ не забути, та прійти на весѣлье.

АТАНАЗІЙ. Не треба намъ уже весѣля, досить намъ уже нынѣшного сватаня, котрого не забудемъ. Бувайте здорові! (*ôтходитъ*).

ФЕДОРОВИЧЪ. (*дивится на Федя*). Охъ! колибъ я бувъ твоимъ капралемъ— зо-варъ-іхъ-льебе, рехстъ умъ, маршъ! (*ôтходитъ*).

ФЕДЬ и ГАЛЬКА. (*смѣются*). Ха, ха, ха!

ЯКОВЪ. Не смѣйтеся дѣти зъ тихъ людей, а жалуйте, що такъ легкодушно ишли въ пропасть, запродаючись горѣвцѣ. А тямте собѣ такожъ, що жида зъ далека обходити треба, бо онъ наставляе на насъ злобнî сѣти. Ôнъ головою думае, но рукъ не прикладае. Ôнъ не працюе якъ мы зъ его чола не ліеся кровавый пôтъ якъ зъ нашого; — а вабитъ такъ своею горѣлкою до себе, та все майно наше забирае. Горѣлка, то наша пропасть, лишь тверезôсть насъ избавити може ôтъ нужды! Тверезôсть насъ спасе!... Щастливи громады, где тверезôсть загостила и на вѣки замешкала!. ..

КОНЕЦЪ.

Списъ драматичныхъ сочиненій

ПЕЧАТНѢ МИХАИЛА БѢЛОУСА

въ Коломыѣ.

1. а) МУЖИКИ АРИСТОКРАТИ, обр. нар. въ 2 акт. 20 кр
1. б) » » съ 10 ролями 1 зр. 20 »
2. а) САТАНА въ БОЧЦѢ, комедія въ 1 актѣ. 10 »
2. б) » » » съ 4-ма ролями 50 »
3. ПОДГОРЯНЕ, мельодрама въ 3. дѣйствіяхъ 20 »
4. КАПРАЛЬ ТИМКО, мельодрама въ 5 актахъ 15 »
5. ЗНѢМЧЕНЫЙ ЮРКО, комедія въ 2 дѣйствіяхъ 10 »
6. ИЦКО СВАТЪ, комедія въ 1 дѣйствію 5 »
7. КТО ВИНЕНЪ, драма въ 3 актахъ 10 »
8. МОСКАЛЬ ЧАРОВНИКЪ, водевилъ въ 1 дѣйств. 10 »
9. ТАРАСЪ ШЕВЧЕНКО, картина въ 1 дѣйствію 10 »
10. ГЕЙ НА ИВАНА, ГЕЙ НА КУПАЛА! обр. въ 1 д. [illegible] 10 »
11. СЕЛО ТИНДИРОВКА, образокъ въ 3 дѣйствіяхъ 15 »
12. СВЯТЫИ НИКОЛАЙ НА РУСИ, драм. сочиненіе 10 »
13. ПАНЪ ПИСАРЬ, штука въ 3 актахъ 20 »
14. НА СВ. АНДРЕЯ, комедія въ 2 актахъ. 20 »
15. КОМЕДІЯ изъ-за РОС. ЯПОНСКОЙ ВОЙНЫ [illegible] 10 »
16. ПОСТУПОВЫЙ ЖЕНЫХЪ, нар. обр. въ 1 актѣ 10 »
17. ДВА ВОИНЫ, комедію въ 1 дѣйствію 10 »
18. КТО съ БОГОМЪ БОГЪ съ НИМЪ, обр. въ 1 актѣ 10 »
19. БЕРКО, оперетка въ 4 дѣйствіяхъ 20 »
20. ИИСУСЪ ХРИСТОСЪ, часть I. библ. драм. картины 15 »
21. » » » II. » » » 15 »
22. » » » III. » » » 15 »
23. ОХЪ НЕ ЛЮБИ ДВОХЪ, оперетка въ 3 дѣйств. 20 »
24. НОВЫИ ЗАРУЧИНИ и НОВАЯ СВАДЬБА, сц. обр. 15 »
25. НЕЩАСТНАЯ ЛЮБОВЬ, драм. карт. въ 3 актахъ 15 »
26. СУДНЫЙ ДЕНЬ, народн. обр. въ 1 актѣ 10 »
27. НОЧЪ ВЕѲЛЕЕМСКА, библ. драма въ 5 актахъ 20 »
28. СТАРЫИ и НОВЫЙ ГОДЪ, обр. въ 3 отслонахъ 10 »
29. РОЗМОВА ТВЕРЕЗОГО ПЯКА зъ ГОРѢЛКОЮ (монологъ) 5 »
30. ХАРИТОНЪ МИТРОФАНОВИЧЪ ДЯЧЕНКО (монологъ) 5 »
31. РЕГЕНТІЙ АВАКУМЪ въ ОТСТАВЦѢ, (монологъ) [illegible] »
32. ШМУЛЬКО и ГРИЦКОВА СОБАКА, (монологъ) 5 »
33. ФРЕЙТЕРЪ ИВАНЪ ВОЙТОВИЧЪ, (монологъ) 5